

Om sangens længde hos Sanglærken (*Alauda arvensis* L.).

Af HALFDAN LANGE.

(With a Summary in English: On the Song-Length
in the Sky-Lark (*Alauda arvensis* L.).)

Når man sammenligner opbygningen i vore sangfugles sang, kan man samle en gruppe, som bringer en vedvarende sang. De fleste af disse holder dog "pavser", som medfører et mindre flydende foredrag, og undertiden et stakkato præg (Sangdrossel, Gulbug, Skovpiber samt Grønirisk under flyvende sang). En sangform med helt umærkelige, glidende overgange fra den ene sats til den anden træffer vi kun hos de 5 kærangerarter og hos Sanglærken (*Alauda arvensis*). Hedelærken (*Lullula arborea*) og Toplærken (*Galerida cristata*) har en helt anden sang. Deres satser er ganske korte og består tit blot af smårækker af enstavelseslyde. Disse ret simple strofer gentages ofte et bestemt antal gange. Derved går en stor del af den musikalske rigdom tabt. Desuden besidder disse arters sang visse halvtone-trin, som giver melodierne et præg af mol. Lærken synger derimod i dur, idet dog småpartier med molpræget indlægges på egnede punkter, særlig under sangens slutning. De to andre lærkearter synger ikke under opflyvningen og nedstigningen, men kun mens de flyver i den ønskede højde, hvor de iøvrigt heller ikke som Lærken bliver hængende på eet sted eller blot driver kortere strækninger til siderne, men altid bevæger sig i store kredse, ofte over flere hundrede meter.

For musikkyndige er lærkesangen på flere måder uovertruffen. En enkelt lærkesang fra opstigning til fald kan kaldes et "opus", hvad man ikke så godt kan sige om sangen hos nogen anden fugleart. Det indledes under opstigningen fra jorden med et jublende hvirvelspil med stærke tonestrømme, der koncentrerer sig om en række satser eller småmelodier; hver af dem gentages 2-7 gange. Med disse skønne, ret korte gentagelser går Lærken over til nye, snart længere, snart endnu kortere gentagelser, afbrudt af enkelte, klare enetoner af den største vellyd. Lærkens toner er sjældent klart fløjtende, hoved-

sagelig må de kaldes kvidrende eller pibende, ofte vibrerende.

Gennem den rigt bevægede sang, hvor intervallet ikke er stort over en oktav, og tydelige spring ikke bruges, høres hos de fleste Lærker et ledemotiv, forskelligt hos forskellige enkeltfugle. Når musikstykket nærmer sig til enden, falder Lærken ind med flere vemodige toner, dvælende og lidt langtrukket, så at man må tænke på en mol-melodi. Tøvende synker fuglen nedad, svagt vuggende fra side til side og lader sig til slut falde de sidste 5—15 m.

En Lærke kan synge meget længe. Det er bestemte Lærker, som yder de lange sange, og disse kan komme ind imellem meget korte og middellange sange fra den samme fugl. De længste sange, jeg har hørt, faldt snart i solvarme, snart i kold forårsblæst. Een gang sang en Lærke lige op mod en tordenbyge uden ophør i 72 min.; men regndråberne begyndte at tromme på roebladene, så at jeg ikke mere kunde afgøre, om det var den samme Lærke, som fortsatte, eller om en anden havde taget fat, da jeg noget efter hørte sangen påny. De lange sange er mere ensformige. Lærkesangen er iøvrigt meget variabel. Mange individer bruger aldrig klokketoner; nogle få formår at efterligne andre fuglestemmer, Rylens sang, Svaleklirens flyveskrig, Rødbenens sang og Torniriskens flyvelyd. Andre har enten meget få eller også særlig mange forskellige satser at vælge imellem i hver sang. Det svarer på en måde til den store forskel i Solsorternes sang. Den ene affirer en tør melodi time efter time, i ugevis, mens den anden bringer de skønneste sangydelse.

Jeg har med uret på håndleddet fastholdt længden af en stor mængde lærkesange, ialt gennem 15 år 2800 sange, mest for at fastslå, om Lærken synger kortere på en vis tid af året, om den har love for sangens længde inden for dagens forskellige timer, eller om vejrliget spiller nogen større rolle.

Der synges *førend* Solsorten og Rødhalsen vågner, og der synges af og til, når aftenskumringen lægger sig tæt over markerne. Men på disse to tider af døgnet stiger Lærken ikke gerne op i skyerne. Men den, der oplever en sådan skumringssang, kan aldrig glemme den stille naturs skønhed i disse få minutter.

Lærken kan synge fra jorden eller fra en lav pæl. Fra en telefontråd eller et træ derimod ikke. Det er meget sjældent,

mest i regn eller under meget lange sange, at en Lærke indskyder pauser på 2-5 sekunder. Men pauser forekommer som en fast regel i månederne september og oktober, når man hører Lærkernes efterårssang, som blot er en svagere, usikrere "øvelse".

Ved iagttagelse af Lærkens sang er der ikke taget hensyn til de korte sange under $\frac{1}{2}$ min. De er regnet for tilløb, og

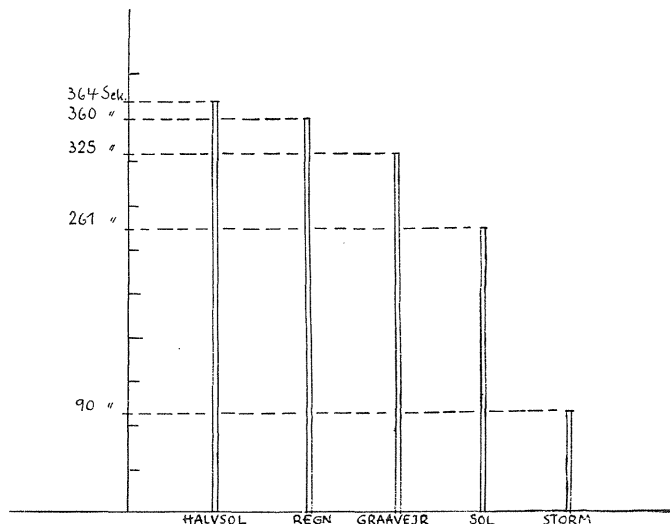

Fig. 1. Lærkesangens længde i forhold til vejret (jfr. tabel I).
Song-length of Sky-Lark in relation to weather (cf. table I).

fuglen kommer ikke op i fuld højde. Opstigningen varer nærmest et halvt minut, nedstigningen et lille halvt minut. Hvis en Lærke har sunget meget længe, styrter den tavs ned på få sekunder. Klokkeslet er taget fra eet kvarter før hel time til tre kvarter efter. En lærkesang f. eks. fra kl. 8.33—8.50 bliver skrevet som kl. 8. De fleste sange er kun nedskrevet med en nøjagtighed af 15 sek., en del dog kun med $\frac{1}{2}$ til 1 minuts nøjagtighed.

Mine optegnelser stammer måske lovlig meget fra juli (Grindsted- eller Skjern-egnen 1940—44) og fra juni (Ribe-egnen 1933—46). Men alligevel tror jeg at de efterfølgende taloversigter er brugbare. Forårsmånederne er mest udnyttet i Østsjælland med Amager. Når totalsummen i de forskellige tabeller ikke altid

er den samme, skyldes det, at jeg ikke ved alle optegnelser har fået skrevet både vejrlig, klokkeslet, sted og datum.

For at undersøge vejrets indflydelse har jeg ganske groft skelnet mellem solskin, halvsol, gråvejr, regn, storm. Det er tydeligt, at stærk regn og virkelig storm er en lås for Lærkens ellers ukuelige strube. Men der synges i enhver god blæst og også lidt i tåge. Det er slet ikke sådan, at Lærken synger

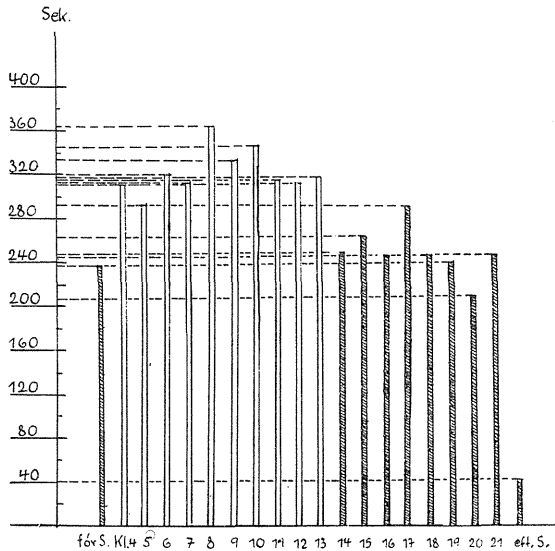

Fig. 2. Lærkesangens længde i dagens løb (jfr. teksten p. 38 samt tabel II).

Variation in song-length of the Sky-Lark during the day. cf. table II. Shaded columns indicate the parts of the day in which the song is on an average $1\frac{1}{2}$ minute shorter than in the period from 4 to 13 o'clock.

ivrigere i solskin end ellers. Endog i regnvejr er dens sang $1\frac{1}{2}$ min. længere end i sol, i halvsol lige så længe som i regn, i gråvejr noget kortere end i regn. Kun i storm mærker vi en virkelig afkortning (se tabel I og fig. 1).

Ved at tage en optælling og udregning af alle de samme sange på tværs efter hvert klokkeslet finder man, at sangen sætter ind med fuld kraft (her længde) fra tidligste morgen, bliver noget svagere (kortere) noget efter middag, fra kl. 14, og ebber ud efter solnedgang.

I fig. 2 og tabel II er sangene fra samme klokkeslet — uanset årstiden — samlet og gennemsnit udregnet. Det fremgår af disse tal, at sangens længde fra kl. 4 til kl. 21 ikke er meget forskellige, dog fra kl. 4 til kl. 13 gennemsnitlig 302 sek., men i dagens øvrige timer (vist ved skraverede søjler i fig. 2) gennemsnitlig 199 sek., en forskel på mere end $1\frac{1}{2}$ minut.

Tabel I. Sanglængden i forhold til vejrliget.

(*Song-length compared with weather.*)

	Antal sange (<i>number of songs</i>)	Sangens gennemsnitslængde (<i>average length of song</i>)
Solskin (<i>sunshine</i>)	1340	261 sekunder
Halvsol (<i>partly sunny</i>)	399	364 "
Gråvejr (<i>overcast</i>)	853	325 "
Regnvejr (<i>rainy</i>)	198	360 "
Storm (<i>storm</i>)	17	90 "
Ialt (<i>totally</i>)	2807	301 "

Tabel II. Sanglængdens variation i dagens løb.

(*Variation of the song-length in the course of the day.*)

Tid (<i>hour</i>)	Antal sange (<i>number of songs</i>)	Sangens gennemsnitslængde (<i>average length of song</i>)
Før solopgang (<i>before sunrise</i>)	27	235 sekunder
Kl. 4	39	311 "
Kl. 5	159	294 "
Kl. 6	255	320 "
Kl. 7	287	310 "
Kl. 8	205	365 "
Kl. 9	224	328 "
Kl. 10	235	344 "
Kl. 11	182	315 "
Kl. 12	148	307 "
Kl. 13	159	308 "
Kl. 14	173	250 "
Kl. 15	140	260 "
Kl. 16	191	244 "
Kl. 17	178	292 "
Kl. 18	115	244 "
Kl. 19	83	240 "
Kl. 20	60	206 "
Kl. 21	8	251 "
Efter solnedgang (<i>after sunset</i>)	2	40 "

Den største overraskelse ved denne talundersøgelse af lærkesangen viser sig deri, at sangene bliver længere og længere, efterhånden som foråret og sommeren skrider frem. Det er netop det modsatte af NOBLE ROLLINS resultater (1931, p. 47). Han meddeler ud fra undersøgelse af 1000 lærkesange i Durban, N.Ø.-England, at de længste sange høres i marts, maj og juni, alle med et gennemsnit af 150—170 sek., hvorimod febr. og april har 135 sek., juli kun 100 sek. Mine resultater strider også imod mine egne, tidligere formodninger om, at Lærken netop i parringstiden måtte synge længere tid ad gangen end senere, når de stærke lidenskaber er faldet til hvile. Måske ligger forklaringen til de lange sange i juli-aug. deri, at det hovedsagelig er sangens indledning, altså opstigningen med den første, særlig kraftige sang, som har betydning, når fuglen vil bevise sin ejendomsret til sin mark, og når den vil bejle til hunnen. Hele Lærkens kamp for hjemmet og familien sker jo ved sang og uden magtmidler. Thi de små flagrende sammenstød, som lærkehannerne har på grænsen af deres "land- og luftbesiddelser", og de kortvarige forfølgelser, som de også kan sætte i gang, synes at være ret underordnede. Selve forsvaret består i den stadig tonende sang og den kraftige, ivrige jubel, som hvælver sig over dens redested.

Man måtte vente en tydelig ændring i juni måned, da forberedelserne til lægning af det andet kuld æg (omkring 1. juli) finder sted. Dette er imidlertid ikke tilfældet.

Tabel III. Lærkesangens længde i årets måneder.

(Song-length during the year.)

	Antal sange <i>(number of songs)</i>	Sangens gennemsnitslængde <i>(average length of song)</i>
Januar	1	30 sekunder
Februar	22	108 "
Marts.....	138	126 "
April	304	173 "
Maj	349	196 "
Juni.....	639	274 "
Juli	1418	343 "
August	79	408 "
September	4	143 "
Oktober	1	360 "
November	2	180 "

I marts har jeg blandt 138 sange fundet en gennemsnitlig længde på 126 sek., altså 2 min. I april stiger tiden til 173, omkring 3 min. (og iagttagelsernes tal var 304). Maj viser en sanglængde på 196 sek. (349 iagttagelser), og juni 274 sek., d. v. s. 4½ min. (ud fra 639 iagttagelser). Men i den måned, da de fleste fugle holder op med at synge, i juli, er sangen ikke mindre end 343 sek. (optalt af 1418 sange). August, der

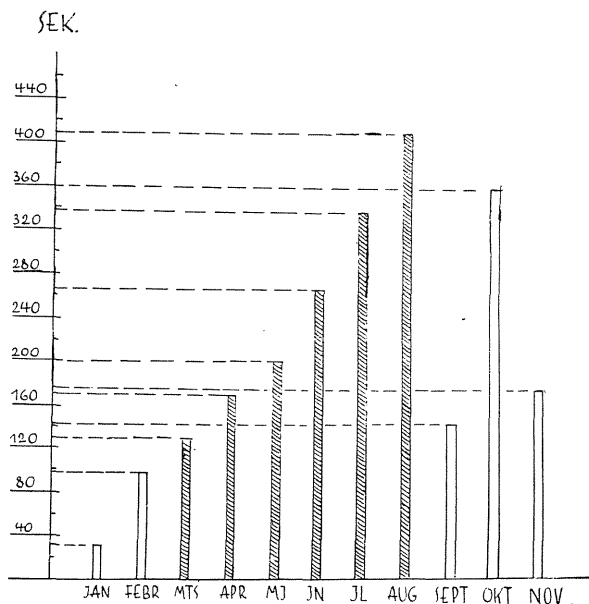

Fig. 3. Lærkesangens længde i årets løb. Den egentlige årstid for sang er angivet ved skraverede søjler (jf. tabel III).

Average song-length of the Sky-Lark during the year. The actual season of song indicated by shaded columns.

er slutningsmåneden, idet kun ganske få sange høres og vist kun af forsinkede fugle, har den højeste sanglængde: 408 sek., det er nærmere 7 end 6 min. (79 iagttagelser).

Jeg har ikke taget de tilløb til sange med, som kun varer 30 sek. eller mindre. Men jeg har det indtryk, at der er mange flere tilløb til sang i de første måneder end de sidste, og dette kunne altså passe med den tanke, at opstigningstiden er den vigtigste for sangen. I de øvrige måneder af året er der ikke den samme fuldtone sang som fra marts til august. I januar

har jeg kun hørt een sang, på 30 sek. (Det er jo i de fleste år omkring 20. jan. at Lærken begynder at trække hjem). I februar kan der ganske vist synges godt; men jeg har kun fået 22 iagttagelser og et gennemsnit på 108 sek.

I sept., okt., nov. er der kun svag sang, og den bliver afbrudt tit og ofte af korte pauser uden at fuglen daler ned. Jeg har nedskrevet nogle få af disse uegentlige sange: sept. 143 sek. (4 iagtt.), okt. 360 sek. (1 iagtt.), nov. 180 sek. (2 iagtt.). Når ROLLIN i sine nævnte bearbejdelser af 1000 engelske sange meddeler, at Lærken synger længst i sept., 3 min., længere i okt. end i juli og kort i nov., har han ikke været klar over, at den ufuldstændige efterårssang ikke ligefrem kan sammenlignes med de andre måneders sang.

Nedenstående oversigt skal vise, hvornår Lærken holder op at synge, beregnet på basis af mange års iagttagelser.

	Hovedparten var tavs fra	Sidste sang blev hørt
1932.	Ribe 15. juli	Varde 30. juli
1933.	" 16. "	Fanø 19. "
1934.	?	Sønderho 23. "
1935.	Hindholm 13. " (Ribe: Beg. af juli)	Hindholm 2. aug.
1936.	Hindholm 18. juli	Bevtoft 4. "
1937.	Nollund 19. "	Nollund 31. juli
1938.	Hindholm 28. "	Hindholm 7. aug.
1939.	" 20. "	" 30. juli
1940.	Jerrig 4. aug.	Jerrig 8. aug.
1941.	" 25. juli	" 7. "
1942.	" 26. "	" 4. "
1943.	" 14. "	" 24. juli
1944.	Bølling 22. "	Bølling 29. "
1945.	Esbjerg 20.—22. juli	Oksbøl 5. aug.
1946.	Ribe 15. juli	" 20. juli
Gennemsnit:	20. juli	31. juli

Hvis man skulde sige noget om lærkesangen gennem hele året, vil man, bortset fra undtagelser, kunne sige, at Lærken synger:

Svagt og ret sjældent:	midt i jan. — midt i febr.
Stærkt og ofte:	midt i febr.—20. juli
Stærkt, men sjældent:	20. juli — beg. af aug.
Synger ikke:	august — midt i sept.
Svagt og sjældent:	midt i sept.—midt i nov.
Synger ikke:	midt i nov.—midt i jan.

Til sammenligning afskriver vi, hvad H. G. ALEXANDER (1927) meddeler fra det langt mildere Sydøstengland: Lærken synger stærkt fra 15. jan.—1. aug., synger ikke fra 1. aug.—15. sept., svagt fra 15. sept.—1. okt., stærkt 1. okt.—1. dec., svagt 1. dec.—15. jan. Samme iagttager meddeler, at i Syditalien synger den stærkt: 1. febr.—1. aug., ikke: 1. aug.—20. sept, stærkt: 20. sept.—15. okt., svagt: 15. okt.—1. febr.

SUMMARY IN ENGLISH

On the Song-length in the Sky-Lark (*Alauda arvensis* L.).

The author has timed the song of the Sky-Lark (*Alauda arvensis*) a large number of times and gives here the results of his investigations.

After very long song-periods the Sky-Lark will descend silently on the ground. When the song is of normal length its liquid rippling note will generally be heard from the moment when it flies up until it alights again on the ground. During the descent the song has a minor key character with a slowing measure which differs greatly from its louder and more rippling song when ascending. Imitations are very rarely heard: the song of the Dunlin, the flying call of the Green Sandpiper and perhaps also the song of the Redshank, and the flying call of the Linnet. In the evening and early in the morning the Lark only sings when sitting on the field.

The Sky-Lark stops singing late in summer. Most of the singing birds will finish between July 13th and August 4th (on July 20th, on an average). The latest singing Sky-Larks were heard between July 19th and August 8th (on July 31st on an average); cf. p. 41.

The Sky-Lark very often ascends only for a short distance, singing for less than 30 seconds. Such songs are called "onsets" and are *not* included in the calculations. At intervals of a few minutes only very long songs as well as very short ones can be heard from one single bird. Generally all the very long continuous songs in a certain locality, are, however, produced by the same bird.

Table 1 and fig. 1 show that the length of the song of the Sky-Lark is not influenced by the weather in any considerable degree. Only in stormy weather will the song be short, $1\frac{1}{2}$ minutes (but then it seldom sings). There is only little singing in rainy weather, generally long-period-songs, 6 minutes. The same length is obtained when the sky is half overcast ("halvsol"). In cloudy weather the length of the song is approximately $5\frac{1}{2}$ minutes, while in bright sunshine when long songs would be expected an average length of $4\frac{1}{3}$ minutes only was found. In such weather 1340 songs have been recorded.

In table 2 and fig. 2 the songs are grouped according to the time of the day. The song-periods seem to be somewhat longer in the morning hours before 1 p. m. (302 seconds = 5 minutes) than in the afternoon after

2 p. m. The mean length after 2 p. m. until sunset is 199 seconds = $3\frac{1}{3}$ minutes. After sunset the song is particularly short.

British Sky-Larks apparently do not sing so long as Danish Sky-Larks (1000 observations in N.E. England by ROLLIN 1931 p. 47, 1942 p. 146 and 1934 p. 85). According to this author the long songs are heard in March, *i. e.* when the Lark starts singing. My observations, however, gave the opposite results: The songs increased in length with every month (table 3 and fig. 3). During the cold winter months January and February the songs are of course short (30 and 108 seconds on an average). In March the song is fairly short (126 seconds) and in April it was found to be 173 seconds (almost 3 minutes), in May the average is 196 seconds, in June 274 seconds ($4\frac{1}{2}$ minutes) and in July 343 seconds ($5\frac{3}{4}$ minutes). Finally, in August when very few larks are heard, the average length is 408 seconds ($6\frac{2}{3}$ minutes).

This peculiar increase in the length of the song right to the termination of singing in August might be explained by the fact that during March and April the Skylark is courting and fighting for a breeding territory and both these activities are accompanied by a special song, the ascent song. The first part of the ascent with onsets to the song is of greatest importance to the "fighting" larks. When a territory and a mate have been secured continued singing is sufficient, and the special vigorous singing during the ascent is then superfluous.

The autumn song (Sept.—Nov.) which is heard on fine days only is weak and hesitating, interrupted by intervals of 3 seconds or more and cannot be considered a real song.

Literatur.

- ALEXANDER, H. G. 1927: The Birds of Latium, Italy. — The Ibis, p. 245—83.
- ROLLIN, N. 1931: The Varying Length of Lark-Song. — The Scottish Naturalist, p. 47—54.
- 1942: Sky-Lark Song. — British Birds 36, p. 146—50.
- 1943: Output of Sky-Lark & Willow-Warbler Song. — British Birds 37, p. 85—87.
-